EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

22. detsember 2008 *

Kohtuasjas C-333/07,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Cour administrative d'appel de Lyon'i (Prantsusmaa) 12. juuli 2007. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 17. juulil 2007, menetluses

äriühing **Régie Networks**

versus

Direction de contrôle fiscal Rhône-Alpes Bourgogne,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president V. Skouris, kodade esimehed P. Jann, C. W. A. Timmermans (ettekandja), K. Lenaerts, A. Ó Caoimh ja J.-C. Bonichot, kohtunikud K. Schiemann, P. Kūris, E. Juhász, L. Bay Larsen ja P. Lindh,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtujurist: J. Kokott,
kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikus menetluses ja 30. aprilli 2008. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– äriühing Régie Networks, esindajad: *avocat* B. Geneste ja *avocat* C. Medina,

– Prantsusmaa valitsus, esindajad: G. de Bergues ja B. Messmer,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: J.-P. Keppenne ja B. Martenczuk,

olles 26. juuni 2008. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab küsimust, kas Euroopa Ühenduste Komisjoni 10. novembri 1997. aasta otsus mitte esitada vastuväiteid kohalike raadiojaamade toetuseks ette nähtud abikava muudatuse suhtes (riigiabi nr 679/97 – Prantsusmaa) (edaspidi „vaidlusalune otsus"), mille kohta avaldati kokkuvõtlik teatis Euroopa Ühenduste Teatajas (EÜT 1999, C 120, lk 2), on kehtiv.

2 Taotlus esitati menetluses, mille Prantsuse äriühing Régie Networks (edaspidi „Régie Networks") oli algatanud 2001. aasta osas raadio- ja telereklaami maksulaadse lõivuna tasutud summade tagasisaamiseks.

Õiguslik raamistik

3 30. septembri 1986. aasta seaduse nr 86-1067 sidevabaduse kohta (loi n°86-1067 du 30 septembre 1986 relative à la liberté de communication; *Journal officiel de la République Française,* edaspidi *„JORF"*, 1.10.1986, lk 11755), muudetud

17. jaanuari 1989. aasta seaduse nr 89-25 (*JORF*, 18.1.1989, lk 728) artikliga 25 ja 29. detsembri 1990. aasta seaduse nr 90-1170 (*JORF*, 30.12.1990, lk 16439) artikliga 27, artikkel 80 sätestab:

„Raadioteenuste osutajale, kelle müügitulu reklaami- või sponsorlussaadetest on alla 20% kogukäibest, antakse abi riiginõukogu dekreedis ette nähtud korras.

Abi rahastamise eesmärgil maksustatakse raadio ja televisiooni kaudu edastatava reklaami müügist saadav tulu.

Käesoleva artikli lõikes 1 ette nähtud piirmäära kindlaksmääramisel ei võeta arvesse raadioteenuste osutaja tulu avalike huvide või mittetulunduslike eesmärkide toetuseks edastatud saadetest."

4 29. detsembri 1997. aasta dekreedi nr 97-1263 raadioringhäälingu toetusfondi heaks ette nähtud maksulaadse lõivu kehtestamise kohta (décret n°97-1263 du 29 décembre 1997 portant création d'une taxe parafiscale au profit d'un fonds de soutien à l'expression radiophonique; *JORF*, 30.12.1997, lk 19194), artikkel 1 näeb ette:

„Selleks et rahastada abifondi, millest toetatakse ringhäälinguluba omavaid raadioteenuste osutajaid, kelle müügitulu reklaami- ja sponsorlussaadetest on alla 20% kogukäibest, maksustatakse raadio- ja telereklaam alates 1. jaanuarist 1998 viieks aastaks maksulaadse lõivuga [(edaspidi „ringhäälingureklaami maks")].

Nimetatud maksu kehtestamise eesmärk on raadioringhäälingutegevuse edendamine."

5 Nimetatud dekreedi artikkel 2 sätestab:

„Maksusumma arvutatakse summadelt, mida reklaamikliendid tasuvad Prantsusmaa territooriumil edastatava reklaami eest ning millest on maha arvatud agentuuritasu ja käibemaks.

Maksukohustuslased on reklaamsaateid edastavad isikud.

Maksumäära kehtestavad eelarve ja side valdkonna ministrid ühise määrusega sõltuvalt maksukohustuslase müügikäibest kvartalis, kusjuures maksu piirmäärad on järgmised:

[…]"

6 Nimetatud dekreedi artiklist 3 tuleneb, et ringhäälingureklaami maksu netotulu laekub Fonds de soutien à l'expression radiophonique'i (raadioringhäälingu toetusfondi, edaspidi „FSER"), mille kohta peab eriarvestust Institut national de l'audiovisuel (rahvusringhäälingu instituut).

7 Sama dekreedi artikkel 4 näeb ette, et kõnealust maksu arvutab, määrab ja nõuab FSER-i kasuks sisse maksuhaldur samade eeskirjade järgi ning samade tagatiste ja sanktsioonidega, mis on kohaldatavad käibemaksu puhul.

8 Dekreedi nr 97-1263 artiklid 7–20 käsitlevad abi, mida Institut national de l'audiovisuel maksab FSER-i laekunud ringhäälingureklaami maksu netotulust.

9 Kõnesoleva abi saajad on ringhäälinguloa alusel raadioteenuste osutajad selle dekreedi artikli 1 tähenduses (edaspidi „kohalikud raadiojaamad").

10 Nimetatud dekreedi artikli 7 kohaselt annab abi olemasolevate vahendite piires komisjon, mille koosseis ja töökord on kindlaks määratud artiklitega 7 ning 8–11 (edaspidi „FSER-i komisjon").

11 Dekreet 97-1263 näeb ette kolme liiki abi (edaspidi „raadioringhäälingutegevusele antav abi").

12 Nimetatud abi hõlmab esmalt sisseseadmistoetust, mille andmise tingimused on ette nähtud selle dekreedi artiklites 12 ja 13. Kõnealust toetust, mille ülempiir on 100 000 Prantsuse franki, antakse uutele kohalikele raadiojaamadele nende poolt vastava taotluse esitamisel.

13 Edasi on nimetatud ümberkorraldustoetust, mille andmise korra kehtestab dekreedi artikkel 14. Seda abi antakse kohalikele raadiojaamadele nende esitatud taotluse alusel üks kord viie aasta jooksul, kõige varem viis aastat pärast sisseseadmistoetuse saamist. See toetus ei või olla suurem kui 50% tehtud investeeringust ning ka selle ülempiir on 100 000 Prantsuse franki.

14 Viimane komponent on iga-aastane tegevustoetus, mida antakse sama dekreedi artiklites 16 ja 17 sätestatud tingimuste alusel.

15 Dekreedi nr 97-1263 artikli 17 esimene lõik sätestab:

„Tegevustoetuse summa määratakse kindlaks [FSER-i] komisjoni koostatud tariifitabeli alusel, arvestades asjassepuutuva raadiojaama tavapärase majandustegevuse tulu enne reklaamimüügikulude mahaarvamist. Summa avalikustatakse."

16 Sama artikli teine lõik näeb ette, et nimetatud summat võib suurendada kuni 60%, võttes arvesse raadijaama püüdlusi ringhäälingutegevusega vahetult seotud majandusressursside mitmekesistamiseks, meetmeid raadiojaama personali kutsealaseks koolitamiseks, meetmeid hariduse ja kultuuri valdkonnas, osalemist programmidega seotud ühismeetmetes ning püüdlusi naabruskonna sotsiaalse suhtlemise ja integratsiooni valdkonnas.

17 Põhikohtuasjas kohaldatavale, st dekreediga nr 97-1263 kehtestatud raadioringhäälingutegevuse abikavale eelnesid alates 1. jaanuarist 1983 erinevate varasemate dekreetidega ette nähtud abikavad, mis olid ette nähtud esmalt kahe- ning edasi viieaastasteks perioodideks.

18 30. detsembri 2002. aasta seaduse 2003. aasta eelarve kohta (loi n°2002-1575 du 30 décembre 2002 de finances pour 2003; *JORF*, 31.12.2002, lk 22025) artikliga 47 üldisesse maksuseadustikku (code général des impôts) lisatud artiklis 302*bis* KD ette nähtud raadioringhäälingutegevuse abikava ise on dekreediga nr 97-1263 ette nähtud abikava n-ö järeltulija alates 1. jaanuarist 2003, ja seda määramata ajaks.

19 1. juulist 2003 jõustus kõnealuse uue kava muudatus, mis oli ette nähtud 1. augusti 2003. aasta seaduse nr 2003-709 metseenluse, ühingute ja sihtasutuste kohta (loi n°2003-709 du 1er août 2003 relative au mécénat, aux associations et aux fondations; *JORF*, 2.8.2003, lk 13277) artikliga 22.

20 Üldise maksuseadustiku artikli 302*bis* KD lõige 2 (nimetatud seadusega muudetud kujul) sätestab:

„Maksusumma arvutatakse summadelt, mida reklaamikliendid tasuvad Prantsusmaa territooriumilt lähtudes edastatava ja levitatava reklaami eest ning millest on maha arvatud agentuuritasu ja käibemaks.

[…]”.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

Komisjoni otsused järjestikuste raadioringhäälingutegevuse abikavade kohta

21 Komisjon teatas 1. märtsi 1990. aasta otsusega abimeetme nr N 19/90 kohta Prantsuse ametiasutustele, et tal ei ole vastuväiteid raadioringhäälingutegevuse abikava rakendamisele, millest ametiasutused olid talle teatanud vastavalt EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõikele 3 (muudetuna EÜ asutamislepingu artikli 93 lõige 3, nüüd EÜ artikli 88 lõige 3).

22 Sisuliselt samasugune oli ka komisjoni 16. septembri 1992. aasta otsus abimeetme nr N 359/92 kohta, mis käsitles tema varasema otsuse esemeks olnud ringhäälingutegevuse abikava muutva dekreedi eelnõu ja millest Prantsuse ametiasutused olid teatanud EMÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 alusel.

23 Komisjon asus teisena nimetatud otsuses seisukohale, et arvestades kõnesolevate toetuste saajate eripära (väiksemad, kohaliku kuulajaskonnaga raadiojaamad), ei kahjusta abi ühendusesisest konkurentsi ja kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, ning seega võib riigiabi andmise keelust tehtav erand olla põhjendatud, sest abikavaga järgitakse üldistest huvidest lähtuvaid eesmärke.

24 Seejärel teatas komisjon vaidlusaluse otsusega Prantsuse ametiasutustele, et tal ei ole vastuväiteid dekreedi eelnõu suhtes, millega sooviti muuta varem heakskiidu saanud

raadioringhäälingutegevuse abikava, millest ametiasutused olid talle teatanud vastavalt EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikele 3, ning mille baasil võeti vastu dekreet nr 97-1263.

25 Komisjon asus selles otsuses seisukohale, et kuna kõnesolevate toetustega seotud eelarvevahendid ei suurene ja kuna toetuste saajateks on kohaliku kuulajaskonnaga raadiojaamad, siis ei kahjusta abi ühendusesisest kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, ning seega võib riigiabi andmise keelust tehtav erand olla põhjendatud, sest abikavaga järgitakse üldistest huvidest lähtuvaid eesmärke.

26 Komisjon ei esitanud oma 28. juuli 2003. aasta otsusega riigiabi nr NN 42/03 kohta (eelnevalt riigiabi N 725/02) vastuväiteid seaduseelnõule, millega sooviti muuta raadioringhäälingutegevuse abikava, mille komisjon oli sellesse tehtud muudatusi arvestades kolme eespool nimetatud otsusega varem heaks kiitnud ja millest Prantsuse ametiasutused olid talle teatanud vastavalt EÜ artikli 88 lõikele 3. Selliselt muudetud abikava käsitleb edaspidi seega üldise maksuseadustiku (muudetud seadusega nr 2003-709) artikli 302*bis* KD lõige 2.

27 Komisjon märkis viimati nimetatud otsuses, et kõnesoleva abikava rahastamiseks kasutatavat ringhäälingureklaami maksu maksavad raadiojaamad, mitte üksikkliendid, kelle arvetel seda eraldi välja ei tooda.

28 Samuti nentis komisjon, et maksu on kohustatud tasuma üksnes Prantsuse territooriumil asutatud raadiojaamad, seega ei kehti see välisriikidest pärineva ja Prantsusmaa territooriumil edastatava reklaami suhtes.

29 Lisaks võttis komisjon arvesse, et – ümberpöördult – kehtib kõnesolev maksukohustus nende Prantsusmaa territooriumil asutatud raadiojaamade suhtes, mis edastavad saateid eranditult välisriikidesse, ning on seega kooskõlas abikavade rahastamiseks mõeldud maksulaadseid lõive reguleerivate ühenduse õigusnormidega.

30 Lisaks järeldas komisjon veel seda, et kuna kõnesolev abikava on suunatud üksnes mittekommertslikele kohaliku kuulajaskonnaga raadiojaamadele, siis kohaliku tasandi meedia mitmekesisust toetades täidab see üldise huvi eesmärki, ning et abikava mõju ühendusesisesele kaubandusele on äärmiselt vähene.

31 Sellest tulenevalt asus komisjon seisukohale, et kõnesolev abikava, millega edendatakse nn kodanikumeedia ehk mittetulundusliku ringhäälingutegevuse arengut ning mis ei mõjuta ühendusesisest kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, on vastavalt EÜ artikli 87 lõike 3 punktile c ühisturuga kokkusobiv abi.

Vaidluse aluseks olevad asjaolud

32 Vaidluse aluseks olevad asjaolud, nagu need on esitatud eelotsusetaotluses, võib kokku võtta järgmiselt.

33 Régie Networks, kes müüb NRJ GROUP-i reklaamiaega kohalikel sagedustel, tasus 2001. aasta eest ringhäälingureklaami maksuna 152 524 eurot.

34 Hiljem nõudis ta kohalikult maksuametilt selle summa tagasimaksmist. Kuna maksuamet ei olnud tema nõude osas seadusega ette nähtud tähtaja jooksul otsust teinud ning seega võis nõuet pidada vaikimisi tagasilükatuks, esitas Régie Networks kaebuse Tribunal administratif de Lyon'ile (Lyoni halduskohus).

35 Nimetatud kohus jättis 25. aprilli 2006. aasta otsusega Régie Networks'i kaebuse rahuldamata. Seejärel esitas äriühing apellatsioonkaebuse Cour administrative d'appel de Lyon'ile (Lyoni kõrgem halduskohus).

36 Régie Networks väitis eelotsusetaotluse esitanud kohtus esiteks seda, et vaidlusalune otsus on kehtetu, kuna see ei ole piisavalt põhjendatud.

37 Esiteks ei ole mainitud otsuses põhjendatud seisukohta, et abikava kuulub EÜ asutamislepingus abi suhtes ette nähtud erandjuhtude alla. Teiseks ei ole komisjon oma otsuses uurinud, kas selle abikava rahastamise viis, st ringhäälingureklaami maks, on asutamislepinguga kooskõlas, ega selle kohta antud hinnangut sõnaselgelt põhjendanud, kuigi Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et niisugune uurimine on abi kokkusobivuse hindamisel vältimatult vajalik, mille tõenduseks viitab Régie Networks 21. oktoobri 2003. aasta otsusele liidetud kohtuasjades C-261/01 ja C-262/01: van Calster jt (EKL 2003, lk I-12249).

38 Teise asjaoluna väitis Régie Networks, et vaidlusaluse otsuse puhul on rikutud õigusnormi. Ringhäälingureklaami maks on ühisturuga kokkusobimatu põhjusel – mida komisjon pealegi on arvestanud oma 28. juuli 2003. aasta otsuses, mida on mainitud käesoleva kohtuotsuse punktides 26–31 –, et Euroopa Kohtu väljakujunenud

praktika kohaselt tuleb imporditud tooted ja teenused vabastada kõigist niisugustest maksudest, millest rahastatakse abikava, mille alusel saavad abi ainult oma riigi ettevõtjad.

39 Régie Networks tõi kolmanda asjaoluna välja, et vaidlusaluse otsuse puhul on tehtud viga faktiliste asjaolude hindamisel, kuna komisjon on vastupidi tegelikule olukorrale kinnitanud, et kõnesoleva abikava rahastamiseks mõeldud eelarvevahendid ei suurene.

40 Régie Networks järeldab, et juhul, kui Euroopa Kohus tunnistab vaidlusaluse otsuse kehtetuks, on selle otsusega heakskiidetud abikava *ab initio* õigusvastane ning selle õigusvastasus muudab ebaseaduslikuks ka selle rahastamise.

41 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et kolm Régie Networksi poolt esitatud väidet viitavad tõsistele probleemidele, mis seavad kahtluse alla vaidlusaluse otsuse kehtivuse.

42 Neil asjaoludel otsustas Cour administrative d'appel de Lyon menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas […] [vaidlusalune] otsus […] on kehtiv, pidades silmas otsuse põhjendusi, hinnangut, mis puudutab raadioringhäälingule ajavahemikuks 1998–2002 ette nähtud

abikava rahastamise kooskõla EÜ asutamislepinguga, ja otsuse selle põhjenduse paikapidavust, mille kohaselt eelarvevahendid kõnealuse abikava rahastamiseks ei suurene?"

Eelotsuse küsimus

Vastuvõetavus

43 Komisjon leiab, et Euroopa Kohtul puudub vajadus eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt vaidlusaluse otsuse kehtivuse kohta esitatud küsimuse osas seisukoha võtmiseks, kuna see küsimus ei ole kuidagi seotud põhikohtuasja esemega, mis puudutab ringhäälingureklaami maksu õiguspärasust.

44 Komisjon on seisukohal, et kõnealune maks ei kuulu asutamislepingu riigiabisätete kohaldamisalasse. Kuna raadioringhäälingutegevuse abikava alusel makstud toetuse summa ei ole seotud selle rahastamiseks kasutatavast maksust saadava tuluga, arvestades seda, et abi summa kindlaksmääramise kriteeriumid ei ole kuidagi seotud sellega, milline on maksust saadav tulu, siis ei ole see maks abikava lahutamatuks osaks. Komisjon viitab seejuures 27. oktoobri 2005. aasta otsuse liidetud kohtuasjades C-266/04–C-270/04, C-276/04 ja C-321/04–C-325/04: Distribution Casino France jt (EKL 2005, lk I-9481) punktile 40.

45 Seda vastuväidet ei saa toetada.

46 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt eeldatakse, et ühenduse õiguse tõlgendamist puudutavad küsimused, mis siseriiklik kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille täpsuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu ülesanne, on asjakohased. Siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotluse saab Euroopa Kohus jätta läbi vaatamata vaid siis, kui on ilmne, et ühenduse õigusnormi tõlgendamine, mida siseriiklik kohus palub, ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (vt selle kohta 7. juuni 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-222/05–C-225/05: van der Weerd jt, EKL 2007, lk I-4233, punkt 22 ja viidatud kohtupraktika).

47 Euroopa Kohus võib otsustada mitte vastata ühenduse õigusakti kehtivuse hindamist puudutavale eelotsuse küsimusele eelkõige siis, kui selgelt ilmneb, et siseriikliku kohtu palutud hinnangul puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega (vt eelkõige 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-222/04: Cassa di Risparmio di Firenze jt, EKL 2006, lk I-289, punkt 75 ja viidatud kohtupraktika).

48 Mis puudutab käesoleva eelotsusetaotluse vastuvõetavuse hindamist, siis piisab sellest, kui nentida, et *a priori* ei saa välistada seda, et asutamislepingu riigiabisätete alusel tehtud vaidlusaluse otsuse kehtivuse hindamist käsitlev eelotsuse küsimus on seotud põhikohtuasjaga, mille esemeks on Régie Networksi taotlus, millega viimati nimetatu on palunud tagastada 2001. aasta osas ringhäälingureklaami maksuna tasutud summa, ja mille uurimisel tuleb anda hinnang selle maksu õiguspärasusele.

49 Vähemalt ei ole ilmselge, et kõnealune maks raadioringhäälingutegevuse abikava lahutamatuks osaks ei ole.

50 Eelotsuse küsimuse analüüsi selles etapis piisab, kui märkida, et pigem tundub tegemist olevat vastupidise olukorraga, kuna siseriiklike õigusnormidega on sõnaselgelt ette nähtud, et ringhäälingureklaami maksust saadav tulu laekub FSER-i, millest rahastatakse nimetatud abimeetmeid.

51 Kuigi tundub, et esmapilgul võib väita, et kõnesoleva maksu ja nende abimeetmete vahel, mille rahastamiseks see maks on kehtestatud, esineb püsiv seos, ei saa välistada, et kõnesoleva maksu õigusvastasus ei võiks kaasa tuua vaidlusaluse otsuse kehtetust, mis võib kaasa tuua kohustuse tagastada maksuna tasutud summad.

52 Neil asjaoludel ei nähtu, vähemalt mitte ilmselgelt, et hinnang vaidlusaluse otsuse kehtivuse osas, mida on taotletud, ei oleks kuidagi seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega.

53 Lisaks vaidlustab komisjon eelotsuse küsimuse vastuvõetavuse ka põhjendusega, et eelotsuseataotluse alusel tehtavast kohtuotsusest, millega vaidlusalune otsus võidakse kehtetuks tunnistada, ei järeldu ilmtingimata see, et kõnealune maks on õigusvastane ja et tasutud summad tuleb tagasi maksta.

54 Komisjon on seisukohal, et arvestades komisjoni ainupädevust abi kokkusobivuse üle otsustamisel, saab siseriiklik kohus määrata komisjoni poolt heakskiidetud abi rahastamiseks kasutatava maksu tagastamise vaid juhul, kui tuvastatud kehtetus on selline, et – isegi uue otsuse tegemisel – ei ole muud võimalust kui see abi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistada.

55 Ka seda vastuväidet ei saa toetada.

56 On selge, et juhul kui kohus peaks eelotsusetaotluse alusel tehtava otsusega vaidlusaluse otsuse kehtetuks tunnistama ja komisjon võtab vastu uue otsuse, ei pruugi see ilmtingimata luua olukorda, kus ringhäälingureklaami maksu tuleb käsitleda õigusvastasena, kuna ka tehtav uus otsus võib olla soodne.

57 Sellegipoolest ei tulene ainuüksi sellest asjaolust, et vaidlusaluse otsuse kehtivuse hindamine, mida on taotletud, ei ole ilmselgelt põhikohtuasja esemega kuidagi seotud, ja et järelikult võib Euroopa Kohus siseriikliku kohtu poolt eelotsusetaotluse esitamise asjakohasuse ja vajalikkuse kohta antud hinnangu kahtluse alla seada.

58 Vastupidi, kui peaks selguma, et vaidlusalune otsus tuleb kehtetuks tunnistada, on Euroopa Kohtu vastus põhikohtuasja lahenduse jaoks tarvilik ja asjakohane, kuna see kohustaks komisjoni põhikohtuasjas käsitletava abikava uuesti läbi vaatama.

59 Pealegi ei saa välistada, et kuna osa Régie Networksi esitatud väiteid puudutavad abikava neid aspekte, mida komisjon ei ole veel uurinud ja mis muudavad selle ühisturuga kokkusobimatuks, ei saaks komisjon niisuguse teistkordse uurimise tulemusena jõuda järeldusele, et nimetatud abikava tuleb tunnistada ühisturuga kokkusobimatuks, mis, nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 51 öeldud, võib kaasa tuua ringhäälingureklaami maksu õigusvastasuse ning seega kohustuse tagastada maksuna tasutud summad.

60 Seega ei kummuta komisjoni esitatud väited eelotsusetaotluste eeldatavat asjakohasust (vt analoogia alusel eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Van der Weerd jt, punktid 22 ja 23).

61 Järelikult on eelotsuse küsimus vastuvõetav.

Sisulised küsimused

Vaidlusaluse otsuse kehtivus seonduvalt põhjendamiskohustusega

62 Niivõrd, kuivõrd eelotsuse küsimus puudutab vaidlusaluse otsuse kehtivust seonduvalt selle põhjendustega, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult teada, kas otsus tuleb tunnistada kehtetuks põhjusel, et see ei ole piisavalt põhjendatud, kuna esiteks ei ole selles põhjendatud seisukohta, et kõnealune abikava kuulub EÜ asutamislepingu artikli 92 lõikes 3 ette nähtud erandite alla, ning teiseks ei ole komisjon selles otsuses uurinud seda, kas abikava rahastamisviis, st ringhäälingureklaami maks, on asutamislepinguga kooskõlas, ega selles osas oma hinnangut sõnaselgelt põhjendanud.

63 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peavad EÜ asutamislepingu artikliga 190 (nüüd EÜ artikkel 253) nõutud põhjendused vastama asjaomase akti olemusele ning neist peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel võetud meetme põhjuseid mõista ja pädeval kohtul järelevalvet teostada. Põhjendamise nõuet tuleb hinnata koos antud asja asjaoludega, nimelt akti sisu, põhjenduste olemuse ja huviga, mis võib olla akti adressaatidel või

teistel otseselt ja isiklikult aktiga seotud isikutel selgituste saamiseks. Ei ole nõutud, et põhjendused täpsustaksid kõiki faktilisi ja õiguslikke asjaolusid, kuna otsuse põhjenduste vastavust asutamislepingu artikli 190 nõuetele tuleb hinnata mitte ainult selle sõnastust, vaid ka konteksti ja asjaomase valdkonna õiguslikku regulatsiooni silmas pidades (vt eelkõige 15. aprilli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-390/06: Nuova Agricast, EKL 2008, lk I-2577, punkt 79, ja 1. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-341/06 P ja C-342/06 P: Chronopost ja La Poste *vs.* UFEX jt, EKL 2008, lk I-4777, punkt 88 ja viidatud kohtupraktika).

64 Mis puudutab esiteks kõnealuse akti laadi, siis vaidlusalune otsus võeti vastu EÜ asutamislepingu artikli 93 lõike 3 kohase abikavade esialgse uurimise etapi lõppedes, mille eesmärk on vaid võimaldada komisjonil esimese arvamuse kujundamist kõnealuse abi ühisturuga osalise või täieliku kokkusobivuse küsimuses, ilma et oleks algatatud sama artikli lõikes 2 ette nähtud ametlikku uurimismenetlust, mis on mõeldud selleks, et komisjon saaks koguda teavet kõigi abiga seonduvate asjaolude kohta (vt selle kohta eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Nuova Agricast, punkt 57 ja viidatud kohtupraktika).

65 Niisuguses otsuses, mis on vastu võetud lühikese tähtaja jooksul, peavad olema ära näidatud üksnes põhjused, millest lähtudes komisjon on järeldanud, et tal ei ole käsitletava abi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel tõsiseid raskusi (15. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-225/91: Matra *vs.* komisjon, EKL 1993, lk I-3203, punkt 48).

66 Mis puudutab teiseks vaidlusaluse otsuse konteksti, siis nagu käesoleva kohtuotsuse punktidest 21–23 nähtub, võeti see otsus vastu olukorras, kus komisjon oli teinud juba kaks soodsat otsust varasemate raadioringhäälingutegevuse abikavade kohta, mis olid

sisuliselt identsed vaidlusaluses otsuses käsitletava abikavaga ja millest Prantsuse ametiasutused olid samuti komisjonile eelnevalt teatanud. Lisaks on vaidlusaluses otsuses sõnaselgelt viidatud asjaolule, et komisjon on kontrollinud ja andnud heakskiidu abikavale, mis oli selles otsuses käsitletavast abikavast varasem ja mida see pidi asendama.

67 Ühtlasi saab selle asjaoluga õigustada vaidlusaluse otsuse põhjenduste lühidust.

68 Vaidlusaluse otsuse kohta seonduvalt põhjendamiskohustuse rikkumisega esitatud konkreetsete väidete uurimisel tuleb neid täpsustusi arvesse võtta.

69 Otsuse põhjendusena on öeldud, et „kuna toetustega seotud eelarvevahendid ei suurene ja kuna toetuste saajateks on kohaliku kuulajaskonnaga raadiojaamad, siis abi ei kahjusta ühendusesisest kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, ning […] seega võib riigiabi andmise keelust tehtav erand olla põhjendatud, sest abikavaga järgitakse üldistest huvidest lähtuvaid eesmärke."

70 Kuigi põhjendus on esitatud lühidalt, nähtuvad sellest siiski selgelt ja ühemõtteliselt need põhjused, millest lähtudes komisjon leidis, et tal ei ole käsitletava abikava ühisturuga kokkusobivuse hindamisel tõsiseid raskusi. Sellest tuleneb, et komisjoni peamine motiiv selle järelduse tegemisel on olnud tõdemus, et abi ei kahjusta ühendusesisest kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega.

71 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 63–65 meenutatud kohtupraktikat, tuleb niisuguseid põhjendusi vastava akti laadi ja konteksti arvestades pidada piisavaks, kui lähtuda asutamislepingu artiklis 190 sätestatud põhjendamisnõudest, kuna küsimus nende põhjenduste paikapidavusest ei ole selle nõudega seotud.

72 Kuigi eelistatum oleks olnud, et komisjon oleks vaidlusaluse otsuse põhjendustes toonud sõnaselgelt välja selle, millise EÜ asutamislepingu artikli 92 lõikes 3 nimetatud erandiga on käesolevas asjas tegemist, ning lisaks kirjeldanud ka raadioringhäälingutegevuse abikava rahastamiseks kasutatavat maksu, nagu ta seda tegi ühes hilisemas, 23. juuli 2003. aasta otsuses kõnealuse abikava muutmise kohta, ei saa vaidlusalust otsust pidada artikli 190 nõuetele mittevastavaks põhjusel, et selles ei ole esitatud neid punkte käsitlevaid konkreetseid põhjendusi.

73 Mis puudutab konkreetsemalt etteheidet selle kohta, et vaidlusaluse otsuse põhjendustes ei ole märgitud, millise EÜ asutamislepingu artikli 92 lõikes 3 ette nähtud erandi alla kõnealune abikava kuulub, siis põhjendustest, kus on öeldud, et „toetuste saajateks on kohaliku kuulajaskonnaga raadiojaamad" ja „abi ei kahjusta ühendusesisest kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega", on võimalik tuletada, et mõeldud on EÜ asutamislepingu artikli 92 lõike 3 punktis c nimetatud erandite rühma, konkreetsemalt abi, mis on mõeldud teatud majandustegevuse arengu soodustamiseks, antud juhul puudutab see – nagu komisjon on 23. juuli 2003. aasta otsuses otsesõnu öelnud – kodanikumeedia ehk mittetulundusliku ringhäälingutegevuse arengut.

74 Lõpuks, mis puudutab seda, et vaidlusaluses otsuses puuduvad sõnaselged põhjendused selle kohta, kas kõnealuse abikava rahastamisviis, st ringhäälingureklaami maks, on asutamislepinguga kooskõlas, siis mingil juhul ei saa väita, et tegemist on asutamislepingu artikli 190 rikkumisega, kuna komisjoni sõnade kohaselt puudus vajadus selle punkti uurimiseks, kuna käsitletav maks ei ole kõnealuse abikava lahutamatu osa.

75 Selle väite põhjendatusele ei saa anda hinnangut põhjendamiskohustust käsitleva etteheite uurimise raames. Seega hinnatakse seda hiljem, kui vastata tuleb eelotsuse küsimuse sellele osale, mis puudutab väidetavat õigusnormi rikkumist seoses sellega, et vaidlusaluses otsuses ei ole märgitud, et ringhäälingureklaami maks ei ole ühisturuga kokkusobiv.

76 Eeltoodu põhjal tuleb järeldada, et põhjendamiskohustust puudutavas osas ei ilmnenud esitatud küsimuse uurimisel midagi sellist, mis võiks mõjutada vaidlusaluse otsuse kehtivust.

Väidetavalt väär hinnang faktilistele asjaoludele osas, mis puudutab raadioringhäälingutegevuse abikava rahastamiseks kasutatavaid eelarvevahendeid

77 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esitatud küsimuse selle osaga, mis puudutab vaidlusaluse otsuse kehtivust seonduvalt põhjendusega, mille kohaselt eelarvevahendid kõnealuse abikava rahastamiseks ei suurene, Euroopa Kohtult teada, kas käsitletavat otsust tuleb pidada kehtetuks, kuna selle põhjendustes – osas, milles neis on öeldud, et eelarvevahendid kõnealuse abikava rahastamiseks ei suurene – on antud faktilistele asjaoludele väär hinnang, kuna tegelikkuses need eelarvevahendid suurenesid.

78 Kohtupraktikast tuleneb, et komisjonil on EÜ asutamislepingu artikli 92 lõike 3 kohaldamisel laiaulatuslik kaalutlusõigus, mille kasutamine hõlmab keerulisi majanduslikke ja sotsiaalseid hinnanguid, mis tuleb anda ühenduse kontekstis. Selle kaalutlusõiguse kasutamise kontrollimisel tuleb kohtul kontrollida üksnes menetlusnormide järgimist ja põhjendamiskohustuse täitmist, faktiliste asjaolude sisulist õigsust, et rikutud ei oleks õigusnorme, et asjaolude hindamisel ei oleks tehtud ilmselget kaalutlusviga ning et tegemist ei oleks võimu kuritarvitamisega (vt eelkõige

11. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-75/05 P ja C-80/05 P: Saksamaa jt *vs.* Kronofrance, EKL 2008, lk I-6619, punkt 59 ja viidatud kohtupraktika).

79 Tuleb märkida, et käesoleval juhul on komisjoni kinnituse puhul selle kohta, et kõnealuse abikava rahastamiseks kasutatavad eelarvevahendid ei suurene, selle esitamise ajahetke arvestades tegemist hinnanguga raadioringhäälingutegevuse abikava tulevikus tekkivatele tagajärgedele, eelkõige mis puudutab ringhäälingureklaami maksust saadavat tulu, mis laekub FSER-i ja mida kasutatakse kõnealuse abikava rahastamiseks.

80 See, et hiljem selgus, et nimetatud fondi on kantud rohkem vahendeid, ei oma asjas tähtsust.

81 Riigiabi küsimuses tehtud otsuse õiguspärasust tuleb – seda enam juhtudel, kui tegemist on otsusega mitte esitada abikava suhtes vastuväiteid, mis on vastu võetud EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 ette nähtud esialgse uurimise etapi lõpus, nagu seda on vaidlusalune otsus – hinnata seda informatsiooni arvesse võttes, mis oli komisjoni käsutuses otsuse tegemise momendil (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Nuova Agricast, punktid 54 ja 55).

82 Kuna komisjon pidi vaidlusaluse otsuse tegemisel andma hinnangu abikava tulevikus tekkivatele tagajärgedele, samas kui neid tagajärgi ei olnud võimalik täpselt ette näha, saab seda otsust pidada nõuetele mittevastavaks põhjusel, et selles esitatud hinnangu kohaselt eelarvevahendid kõnealuse abikava rahastamiseks ei suurene, üksnes juhul, kui niisugune hinnang osutub ilmselgelt vääraks, arvestades seda informatsiooni, mis oli komisjoni käsutuses selle otsuse vastuvõtmise momendil.

83 Kuigi vastab tõele, et telereklaami puudutavas osas nägi dekreedi nr 97-1263 aluseks olnud eelnõu artikkel 2 ette maksu piirmäärade tõstmise, tuleb nentida, et kõnesolevast abikavast teatamise ajal kehtis maksu piirmäärade suhtes nimetatud dekreedi eelnõu artikli 2 kolmas lõik.

84 Lisaks on selge, et mainitud perioodil ei olnud teada, milliseks kujunevad reklaamitulud, mille baasil ringhäälingureklaami maksu arvestatakse, ning seega võis seda üksnes oletada.

85 Arvestades niisuguseid ebakindlaid näitajaid, millest lähtudes pidi komisjon hinnangu andma, lähtudes eelkõige kõnealuse abikava kohta esitatud teatises sisalduvatest andmetest ning vajaduse korral ka riigi ametiasutuste poolt edastatud teabest, ei saa järeldada, et kõnealustele asjaoludele antud hinnang oleks ilmselgelt väär.

86 Eeltoodu põhjal tuleb järeldada, et selles osas, mis puudutab väidetavalt väära hinnangut faktilistele asjaoludele, ei ilmnenud esitatud küsimuse uurimisel midagi sellist, mis võiks mõjutada vaidlusaluse otsuse kehtivust.

Väidetav õigusnormi rikkumine osas, mis puudutab ringhäälingureklaami maksu kooskõla asutamislepinguga

87 Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib esitatud küsimuse selle osaga, mis puudutab vaidlusaluse otsuse kehtivust seonduvalt selles antud hinnanguga, mis puudutas

ajavahemikuks 1998–2002 kehtestatud ringhäälingutegevuse abikava rahastamise kooskõla asutamislepinguga, Euroopa Kohtult teada, kas käsitletavat otsust tuleb pidada kehtetuks seetõttu, et ringhäälingureklaami maks on ühisturuga kokkusobimatu osas, milles seda maksu tuleb tasuda ka välisriikidest Prantsusmaale edastatavalt raadio- ja telereklaamilt, samas kui sellest saadavast maksutulust rahastatakse abikava, mille raames võivad toetust saada üksnes Prantsusmaal asutatud kohalikud raadiojaamad.

88 Kuigi komisjonil on EÜ asutamislepingu artikli 92 lõike 3 kohaldamisel ulatuslik kaalutlusõigus – nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 78 meenutatud –, kehtivad selle suhtes siiski teatavad piirangud, mille kontrollimine on ühenduse kohtu pädevuses.

89 Euroopa Kohus on väljendanud seisukohta, et abi rahastamise viis võib muuta kogu rahastatava abikava ühisturuga kokkusobimatuks. Seetõttu ei või abi kontrollida lahus selle rahastamisviisi tagajärgedest. Vastupidi, komisjon peab abimeetme kontrollimisel tingimata arvestama abi rahastamise viisi, kui see on meetme lahutamatu osa (vt selle kohta eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Van Calster jt, punkt 49, ja 15. juuli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-345/02: Pearle jt, EKL 2004, lk I-7139, punkt 29).

90 Sellisel juhul peab abikavast teatamine, mis on ette nähtud EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 3, hõlmama ka selle abikava rahastamisviisi, et komisjonil oleks uurimise läbiviimisel kasutada terviklik teave. Vastasel juhul ei saa välistada, et ühisturuga tunnistatakse kokkusobivaks niisugune abikava, mida komisjon ei oleks kokkusobivaks tunnistanud juhul, kui ta oleks olnud teadlik selle rahastamise viisist (eespool viidatud kohtuotsus van Calster jt, punkt 50).

91 Sellegipoolest väitis komisjon suuliste seisukohtade ärakuulamise kohtuistungil, et lähtuda tuleks põhimõttest, et liikmesriik peab abikava rahastamiseks kasutatavast maksust teatama – ja komisjon peab seda uurima – vaid siis, kui esialgse hinnangu kohaselt – mille peab andma asjassepuutuv liikmesriik – on niisugust maksu tasuma kohustatud isikud ja kõnesoleva abikava alusel toetust saavad isikud konkurentsiolukorras. Kui niisugune konkurents puudub, ei esine ühtki ühenduse huvidest lähtuvat põhjust, miks peaks liikmesriik abikava rahastamiseks mõeldud maksust teatama ja komisjon seda uurima.

92 Seda väidet ei saa pidada vastuvõetavaks.

93 Kuigi küsimus sellest, kas maksu tasuma kohustatud isikud ja sellest maksust rahastatava abikava alusel toetust saavad isikud on konkurentsiolukorras, võib olla vägagi asjakohane niisuguse kontrollimise puhul, mille komisjon viib läbi abikava ühisturuga kokkusobivuse osas, ei saa see siiski olla täiendavaks kriteeriumiks, mis määrab EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 ette nähtud teatamiskohustuse ulatuse.

94 Kui tegemist on maksuga, mis on mõeldud abikava rahastamiseks – nagu käesoleval juhul põhikohtuasjas –, on ühenduse huvidest lähtuvalt nõutav, et liikmesriik teataks abikava puhul ka selle rahastamisviisist, mis on abikava lahutamatu osa, et komisjonil oleks selle abimeetme ühisturuga kokkusobivuse hindamisel kasutada kõik nõutavad andmed, arvestades seda, et sellise hinnangu andmine on tema ainupädevuses ning allub ühenduse kohtu kontrollile (vt selle kohta eelkõige 18. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas C-119/05: Lucchini, EKL 2007, lk I-6199, punkt 52 ja viidatud kohtupraktika).

95 Niisuguse ainupädevuse tõhusust võib rikkuda see, kui selle teostamine sõltuks liikmesriigi poolt eelnevalt ja ühepoolselt antud hinnangust sellele, kas maksu tasuma kohustatud isikud ja sellest maksust rahastatava abikava alusel toetust saavad isikud on konkurentsisuhtes.

96 Seda enam on niisuguse olukorraga tegemist põhikohtuasjas käsitletava maksu ja abikava puhul, kuna selle abikava raames antakse abi, mille saajad tegutsevad turul, mida ei saa pidada ilmselgelt eraldiseisvaks sellest, kus tegutsevad kõnealust maksu tasuma kohustatud isikud.

97 Vastus küsimusele, kas kõnesolevate abisaajate ja maksukohustuslaste vahel on konkurentsisuhe, võib paljudel juhtudel jääda vaieldavaks, nagu nähtub ka käesoleva eelotsusetaotluse menetlemise raames nii kirjalikes märkustes kui ka kohtuistungil esitatud arvamuste lahknevusest. Niisugune vastus eeldab, et abimeetme sisulise kontrollimise raames tuleb põhjalikumalt uurida asjassepuutuvate turgude eripära, ning selline uurimine saab olla üksnes komisjoni pädevuses, mis allub ühenduse kohtu kontrollile.

98 Tuleb kindlaks määrata, kas komisjon oleks kõnealuse abikava uurimisel pidanud ringhäälingureklaami maksu igal juhul arvesse võtma, põhjusel et vastavalt käesoleva kohtuotsuse punktis 89 meenutatud kohtupraktikale tuleb seda käsitleda lahutamatu osana raadioringhäälingutegevuse abikavast, mida rahastatakse sellest maksust.

99 Selleks et maksu saaks käsitleda abimeetme lahutamatu osana, peab asjaomase siseriikliku õiguse alusel olema maksu ja antava abi vahel kindlasti selline püsiv seos, kus maksutulud on tingimata ette nähtud antava abi rahastamiseks ja mõjutavad

otseselt antava abi suurust ning järelikult ka hinnangut selle abi kokkusobivuse kohta ühisturuga (vt eelkõige 15. juuni 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-393/04 ja C-41/05: Air Liquide Industries Belgium, EKL 2006, lk I-5293, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika)

100 Käesoleval juhul nähtub dekreedi nr 97-1263 artiklitest 3 ja 6, et ringhäälingureklaami maksu netotulu laekub FSER-i, millest FSER-i komisjon annab raadioringhäälingutegevusele mõeldud toetust. Nimetatud maks on mõeldud konkreetselt ja ainuüksi kõnealuste abikavade rahastamiseks (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus van Calster jt, punkt 55).

101 Ringhäälingureklaami maksu ja sellest rahastatava abi vahel eksisteeriv tihe seos nähtub selgelt ka nii dekreedi nr 97-1263 pealkirjast „Raadioringhäälingu toetusfondi heaks ette nähtud maksulaadse lõivu kehtestamise kohta", kui ka selle kahe osa alapealkirjadest, seega selle ülesehitusest, milleks on vastavalt „[FSER-i] rahalised vahendid" ja „Toetuste andmine".

102 Lisaks on ringhäälingureklaami maks oma laadilt oluliselt erinev nendest abikava rahastamiseks mõeldud maksudest, mis on käsitlemist leidnud mõnes neist Euroopa Kohtu otsustest, millele komisjon viitab ja kus Euroopa Kohus on asunud seisukohale, et asjassepuutuvate siseriiklike õigusnormide kohaselt ei eksisteeri käsitletava maksu ja abikava vahel püsivat seost (13. jaanuari 2005. aasta otsus C-175/02: Pape, EKL 2005, lk I-127, ja eespool viidatud kohtuotsus Distribution Casino France jt).

103 Tegelikult põhines neis kohtuasjades tehtud järeldus faktil, et asjassepuutuvate siseriiklike õigusnormide kohaselt ei mõjutanud saadav maksutulu otseselt abi suurust.

104 Käesoleval juhul on ringhäälingureklaami maksu netotulu mõeldud eranditult ja tervikuna raadioringhäälingutegevusele antava abi rahastamiseks ning mõjutab seega otseselt toetuste suurust. Kuigi on tõsi, et abi andmisega tegeleb FSER-i komisjon, on selge, et sel organil pole volitusi kasutada olemasolevaid vahendeid muuks otstarbeks kui kõnesolevate toetuste maksmiseks.

105 Dekreedi nr 97-1263 artikkel 7 sätestab, et abi annab olemasolevate vahendite piires FSER-i komisjon. Pealegi ei ole vaidlustatud, et muud FSER-i vahendid peale nende, mille allikas on ringhäälingureklaami maksust saadav tulu, on marginaalsed.

106 Kuigi on tõsi, et sisseseadmistoetuse ja ümberkorraldustoetuse puhul on määratud kindlaks ülempiir ning et neid arvutatakse vastava toetuse kohta kehtestatud kriteeriumide alusel, tuleb toetuse summa kindlaksmääramisel – juhul, kui see jääb allapoole maksimaalmäära – lähtuda eelkõige sellest, milline on ringhäälingureklaami maksust eeldatavalt saadav tulu.

107 Veelgi ilmsem on see iga-aastase tegevustoetuse puhul, mis on raadioringhäälingutegevusele antavatest toetustest ilmselgelt kõige suurem, kuna näiteks aastal 2003 makstud toetuste kogusummast moodustas see 96%, nagu Régie Networks kohtuistungil märkis, ilma et keegi oleks seda vaidlustanud.

108 Dekreedi nr 97-1263 artikli 17 kohaselt määratakse selle toetuse summa kindlaks FSER-i komisjoni koostatud tariifitabeli alusel, arvestades asjassepuutuva raadiojaama tavapärase majandustegevuse tulu enne reklaamimüügikulude mahaarvamist.

109 Régie Networks märkis suuliste seisukohtade esitamise kohtuistungil, ilma et ka seekord oleks talle vastu vaieldud, et tariifitabeli väljatöötamisel on lähtutud eelneval aastal kasutatud FSER-i vahenditest, ringhäälingureklaami maksust eeldatavalt saadavast tulust, mida on mainitud eelarvet käsitlevas esialgses seaduses, ja reklaamituru eeldatavast arengust.

110 Lõpuks, kuigi iga-aastast tegevustoetust on dekreedi nr 97-1263 artikli 17 teise lõigu kohaselt võimalik suurendada kuni 60%, määratakse toetuse summa igal aastal – kõnealuse maksimaalmäära raames – kindlaks sõltuvalt olemasolevatest vahenditest, ning seega sisuliselt ringhäälingureklaami maksust saadava või eeldatavalt saadava tulu alusel.

111 Neil asjaoludel mõjutab maksutulu raadioringhäälingutegevusele antava abi raames väljamakstavate summade suurust. Niisuguse abi andmine ning väga suurel määral ka antava toetuse suurus sõltuvad kõnealusest maksust saadavast tulust.

112 Eeltoodu põhjal tuleb järeldada, et ringhäälingureklaami maks on sellest rahastatava raadioringhäälingutegevuse abikava lahutamatu osa.

113 Seega oli komisjon ilmtingimata kohustatud seda maksu kõnesoleva abikava uurimisel arvesse võtma, st käesoleval juhul abikavast teatamise järel, EÜ asutamislepingu artikli 93 lõikes 3 ette nähtud esialgse uurimise etapis.

114 On selge, et kuigi komisjonile oli kõnealusest rahastamisviisist teatatud, kuna seda käsitles selle dekreedi eelnõu I alajaotis, mille põhjal võeti hiljem vastu dekreet 97-1263, ei uurinud komisjon seda menetluses, mille tulemusena ta võttis vastu vaidlusaluse otsuse. Komisjon väitis Euroopa Kohtus, et uurimiseks puudus vajadus, kuna ringhäälingureklaami maks ei ole raadioringhäälingutegevuse abikava lahutamatu osa.

115 Lisaks tuleb märkida, et komisjon oli oma 8. mai 2003. aasta kirjas esitanud vastuväiteid sellisele raadioringhäälingutegevuse muudetud abikava rahastamisviisile, mis oli sisuliselt identne põhikohtuasjas käsitletava ringhäälingureklaami maksuga, asudes seisukohale, et see on vastuolus üldpõhimõttega, mida komisjon on ikka ja jälle

kinnitanud ning mida Euroopa Kohus on tunnustanud 25. juuni 1970. aasta kohtuotsuses 47/69: Prantsusmaa *vs*. komisjon (EKL 1970, lk 487), mille kohaselt imporditud tooted ja teenused tuleb vabastada kõigist niisugustest maksulaadsetest lõivudest, millest rahastatakse abikava, mille alusel saavad abi ainult oma riigi ettevõtjad. Alles pärast seda, kui kõnealust abiprojekti oli muudetud nii, et sellega seotud maksu tasumise kohustus kehtis edaspidi ainult Prantsusmaa territooriumilt lähtudes edastatud reklaamile, otsustas komisjon 28. juuli 2003. aasta kirjas, et ei esita sellele abikavale vastuväiteid.

116 Kuna komisjon ei võtnud hinnangu andmisel kõnealuse abikava kooskõlale asutamislepingu riigiabisätetega arvesse käsitletava abi rahastamise viisi, kuigi rahastamisviis on abikava lahutamatu osa, on nimetatud abikava ühisturuga kokkusobivuse hindamisel nii või teisiti tehtud hindamisviga.

117 Järelikult tuleb vaidlusalune otsus sel põhjusel kehtetuks tunnistada.

118 Prantsusmaa valitsus palub vaidlusaluse otsuse kehtetuks tunnistamise korral Euroopa Kohtul piirata tehtava kohtuotsuse ajalist mõju ning jätta selle piirangu alt välja üksnes ettevõtjad, kes on enne kohtuotsuse tegemist pöördunud ringhäälingureklaami maksu tasumise küsimuses kohtusse või esitanud samaväärse kaebuse.

119 Komisjon palub samadel asjaoludel Euroopa Kohtul säilitada kehtetuks tunnistatud otsuse tagajärjed, et mitte seada kahtluse alla maksude kogumist ja toetuste andmist.

120 Selle taotluse põhjenduseks tuletati ennekõike meelde, et kõnealusest abikavast oli komisjonile teatatud ja komisjon oli selle heaks kiitnud samuti nagu eelnevad abikavadki ning seda kohaldati pikema ajavahemiku jooksul. Prantsusmaa valitsus leiab, et kohustus nõuda FSER-ilt ja kohalikelt raadiojaamadelt tagasi ajavahemikku 1998–2002 puudutavad summad võib ohustada nii nende rahalist seisu kui edasitegutsemise võimalikkust ning võib kujutada endast ohtu meedia mitmekesisusele.

121 Selles osas tuleb esmalt meenutada, et juhul kui see on õigustatud õiguskindlusest lähtuvate kaalutlustega, on Euroopa Kohtul EÜ artikli 231 teise lõigu kohaselt – mida kohaldatakse analoogia alusel ka eelotsusetaotlustele seoses Euroopa Ühenduse institutsioonide aktide kehtivuse hindamisega EÜ artikli 234 alusel – kaalutlusõigus igal konkreetsel juhul märkida, millised käsitletava akti tagajärjed loetakse kehtivaks (vt selle kohta eelkõige 8. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-228/99: Silos, EKL 2001, lk I-8401, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

122 Nimetatud kohtupraktika kohaselt on Euroopa Kohus kasutanud ühenduse õigusakti kehtetuks tunnistamise mõju ajalise piiramise võimalust juhtudel, kui õiguskindlusest tulenevatel kaalutlustel, mis hõlmavad kõiki üldisi huve, st nii avalikke kui erahuve, mis

on vastavates kohtuasjades käsitlusel olnud, ei saa lubada käsitletava õigusakti alusel kohtuotsuse kuupäevale eelneva ajavahemiku osas kogutud või makstud summade vaidlustamist (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Silos, punkt 36).

123 Käesoleval juhul tuleb nentida, et ühelt poolt kohaldati kõnealust abikava viie aasta vältel ning et selle abikava alusel maksti välja arvukalt toetusi suurele hulgale ettevõtjatele. Teiselt poolt õigustavad vaidlusaluse otsuse kehtetuks tunnistamise mõju ajalist piiramist nii õiguskindlusest tulenevad kaalutlused, mida on maininud Prantsusmaa valitsus ja komisjon, kui ka asjaolu, et nimetatud abikavast oli komisjonile teatatud ning et otsust, millega komisjon abikava heaks kiitis, ei ole ühenduse kohtus vaidlustatud.

124 Edasi tuleb meenutada, et kui Euroopa Kohus tuvastab EÜ artikli 234 alusel algatatud menetluses ühenduse ametiasutuse poolt vastu võetud akti kehtetuse, on selle otsuse õiguslikuks tagajärjeks ühenduse pädevatele institutsioonidele tekkiv kohustus võtta tuvastatud õigusvastasuse kõrvaldamiseks vajalikud meetmed, kuna EÜ artiklis 233 seoses tühistava kohtuotsusega kehtestatud kohustust kohaldatakse sellises olukorras analoogia alusel (vt eelkõige 9. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-120/06 P ja C-121/06 P: FIAMM jt *vs.* nõukogu ja komisjon, EKL 2008, lk I-6513, punkt 123 ja viidatud kohtupraktika).

125 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktis 94 meenutatud, on komisjonil asutamislepingust tulenevalt riigiabi ühisturuga kokkusobivuse hindamisel ainupädevus, ning selle suhtes kehtib ühenduse kohtu poolt teostatav kontrollimehhanism.

126 Seega tuleb vaidlusaluse otsuse kehtetuks tunnistamise mõju peatada kuni komisjoni poolt uue otsuse vastuvõtmiseni, et võimaldada komisjonil käesoleva kohtuotsusega tuvastatud õigusvastasus kõrvaldada. Mainitud mõju peatatakse mitte kauemaks kui kaks kuud arvates käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päevast, juhul kui komisjon otsustab uue otsuse vastu võtta EÜ artikli 88 lõike 3 alusel, ning mõistlikuks lisaajaks juhul, kui komisjon peaks otsustama algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse.

127 Eeltoodut arvestades tuleb siiski rahuldada Prantsusmaa valitsuse taotlus jätta käesoleva kohtuotsusega ette nähtud ajalise piirangu alt välja need ettevõtjad, kes on enne selle kohtuotsuse kuulutamise kuupäeva pöördunud dekreedi 97-1263 alusel maksmisele kuuluva ringhäälingureklaami maksu tasumise küsimuses kohtusse või esitanud samaväärse kaebuse.

128 Arvestades eeltoodut tervikuna, tuleb esitatud küsimusele vastata, et vaidlusalune otsus on kehtetu. Sellegipoolest tuleb selle otsuse kehtetuks tunnistamise mõju peatada, kuni komisjon võtab EÜ artikli 88 alusel vastu uue otsuse. Mainitud mõju peatatakse mitte kauemaks kui kaks kuud arvates käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päevast, juhul kui komisjon otsustab uue otsuse vastu võtta EÜ artikli 88 lõike 3 alusel, ning mõistlikuks lisaajaks juhul, kui komisjon peaks otsustama algatada EÜ artikli 88

lõikes 2 ette nähtud menetluse. Käesoleva kohtuotsusega ette nähtud ajaline piirang ei kehti nende ettevõtjate suhtes, kes on enne kohtuotsuse kuulutamise kuupäeva pöördunud dekreedi 97-1263 artikliga 1 kehtestatud ringhäälingureklaami maksu tasumise küsimuses kohtusse või on esitanud samaväärse kaebuse.

Kohtukulud

129 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Tunnistada kehtetuks Euroopa Ühenduste Komisjoni 10. novembri 1997. aasta otsus mitte esitada vastuväiteid kohalike raadiojaamade toetuseks ette nähtud abikava muudatuse suhtes (riigiabi nr 679/97 – Prantsusmaa).

Euroopa Ühenduste Komisjoni 10. novembri 1997. aasta otsuse kehtetuks tunnistamise mõju tuleb peatada, kuni komisjon võtab EÜ artikli 88 alusel vastu uue otsuse. Mainitud mõju peatatakse mitte kauemaks kui kaks kuud arvates käesoleva kohtuotsuse kuulutamise päevast, juhul kui komisjon otsustab uue otsuse vastu võtta EÜ artikli 88 lõike 3 alusel, ning mõistlikuks lisaajaks juhul, kui komisjon peaks otsustama algatada EÜ artikli 88 lõikes 2 ette nähtud menetluse. Käesoleva kohtuotsusega ette nähtud ajaline piirang ei kehti nende ettevõtjate suhtes, kes on enne kohtuotsuse kuulutamise kuupäeva pöördunud 29. detsembri 1997. aasta dekreedi nr 97-1263 raadioringhäälingu toetusfondi heaks ette nähtud maksulaadse lõivu kehtestamise kohta artikliga 1 kehtestatud raadio- ja telereklaamilt makstava maksulaadse lõivu tasumise küsimuses kohtusse või on esitanud samaväärse kaebuse.

Allkirjad